UWAGA! PIGUŁKA GWAŁTU

Substancje **PSYCHOAKTYWNE** ułatwiające **WYKORZYSTANIE SEKSUALNE**

Dokonanie przestępstwa na tle seksualnym może być wspomagane podaniem ofierze narkotyków lub alkoholu i przez to:

- wywołać u ofiary zaburzenia świadomości,
- upośledzić jej zdolności do stawiania oporu,
- utrudnić zapamiętanie okoliczności, które miały miejsce podczas tego zdarzenia.

Z dostępnych badań wynika, że w skali UE

33% kobiet doświadcza **przemocy seksualnej** i spośród nich:

5% zostało zgwałconych

5% do **10%** kobiet powiadomiło o takim zdarzeniu

Najpopularniejszym środkiem ułatwiającym popełnienie przestępstwa na tle seksualnym jest **alkohol**, a w następnej kolejności można wymienić: **benzodiazepiny, GHB** (kwas gamma-hydroksymasłowy), **GBL** (gamma-butyrolakton), **1,4-BD** (1,4-butanodiol), **ketaminę, amfetaminę** i jej analogi, w tym **MDMA** (ekstazy), **katynony**, a także naturalne i syntetyczne **kannabinoidy**. Niektóre leki, w tym także te dostępne bez recepty, mogą wywoływać stan odurzenia.

Jak one działają?

Środki odurzające stosowane w celu ułatwienia wykorzystania seksualnego są najczęściej dodawane do napoju potencjalnej ofiary. Zazwyczaj są one **bezwonne, bezbarwne i pozbawione smaku**. Wyjątkiem jest **GBL posiadający gorzki smak**, który może być jednak niewyczuwalny kiedy środek ten zostanie podany w napoju o wyrazistym i mocnym smaku. **W ciągu 15-30 minut od czasu spożycia** takiego środka ofiara może mieć **trudności z mówieniem lub poruszaniem się, a nawet stracić przytomność i nie pamiętać tego co działo się z nią wcześniej.** Trudno przewidzieć dokładne działanie substancji na konkretną osobę, zwłaszcza w przypadku gdy ofiara przyjmuje nadmierne ilości alkoholu lub narkotyków i sama wprowadza się w stan ułatwiający jej wykorzystanie seksualnie przez sprawcę.

Łamanie prawa

Przestępstwa na tle seksualnym przybierają różne formy wśród których zgwałcenie obejmuje między innymi dokonanie tej **czynności podstępem, wykorzystując niemożność wyrażenia świadomej zgody przez ofiarę, kiedy jest ona nieprzytomna, pod wpływem alkoholu lub narkotyków.** Według polskich regulacji prawnych zgwałcenie jest przestępstwem ściganym z urzędu. Po przyjęciu zawiadomienia o przestępstwie, prokuratura występuje do sądu o zgodę na przesłuchanie ofiary. Jeśli sąd wyrazi zgodę, to przesłuchanie odbywa się na terenie sądu, w obecności psychiatry i/lub psychologa.

Objawy odurzenia

W zależności od zastosowanej przez sprawcę substancji jej działanie może ujawnić się bardzo szybko lub być opóźnione w czasie. Do objawów, które towarzyszą podaniu takich środków należą:

- poczucie upojenia, mimo że alkohol nie był spożywany lub wypito tylko niewielką jego ilość
- trudności w poruszaniu się
- senność
- zawroty głowy
- dezorientacja
- niewyraźne widzenie
- potliwość
- szczękościsk
- zgrzytanie zębami
- nudności
- trudności z oddychaniem
- uczucie zimna
- nietrzymanie moczu
- nietrzymanie stolca

Jeśli zauważysz którykolwiek z tych objawów u siebie natychmiast zwróć się do osoby, której ufasz. Jeśli zauważysz te objawy u innej osoby podejmij kroki w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa.

Ważne!

Zachowaj jak najwięcej dowodów związanych z tym zdarzeniem. Jeśli to możliwe to nie oddawaj moczu przed badaniem toksykologicznym, nie myj się (nie kąp się, nie bierz prysznica) ani nie wrzucaj do prania ubrania, które miałaś na sobie w chwili zdarzenia. Wszystkie te dowody powinny zostać zabezpieczone przez policję i personel medyczny.

Co robić?

- w przypadku potrzeby udzielenia natychmiastowej pomocy zadzwonić na numer alarmowy 112,
- w przypadku sytuacji, która nie wymaga natychmiastowej pomocy zgłosić się do najbliższej placówki medycznej lub jednostki policji.

Bądź czujna/czujny i kontroluj otoczenie.

Zmniejsz ryzyko. Chroń się.

- Nie przyjmuj napojów od osób, których nie znasz
- Wybieraj oryginalnie zamknięte butelki i puszki
- Nie pij napojów, których sama/sam nie otworzyłeś
- Nie dziel się ani nie wymieniaj napojami z innymi
- Nalegaj na samodzielne nalewanie płynów lub obserwuj gdy napój jest mieszany lub przygotowywany przez kogoś
- Nie zostawiaj drinka bez nadzoru podczas rozmowy, tańca, korzystania z toalety lub wykonywania połączeń telefonicznych
- Jeśli zdasz sobie sprawę, że twój napój został pozostawiony bez opieki, nie spożywaj go
- Nie pij niczego, co ma wg Ciebie nietypowy smak lub wygląd (np. słony smak, nadmierna piana, nieoczekiwany osad, dziwny kolor)
- Nie mieszaj środków odurzających, leków i alkoholu

Bądź ostrożna/ostrożny.

Zadbaj o siebie i przyjaciół

- Zawsze opuszczaj imprezę razem ze znajomymi.
- Jeśli wydaje Ci się, że przyjaciółka/przyjaciel zachowuje się nieadekwatnie do faktycznie spożytej ilości alkoholu lub zachowuje się nietypowo, zabierz ją/go do bezpiecznego miejsca.
- Jeśli uważasz, że Ty lub Twoja przyjaciółka/przyjaciel zostaliście odurzeni, natychmiast poszukaj pomocy.
- Bądź rzeczowy w rozmowie z lekarzami, pielęgniarkami i ratownikami medycznymi, tak aby wiedzieli jak Ci pomóc i przeprowadzili odpowiednie badania.

Niniejszą broszurę informacyjną przygotował zespół w składzie: Agnieszka Lisewska (inicjatorka powstania broszury), Małgorzata Wąs (projekt graficzny), dr hab. Marek Wiergowski (Gdański Uniwersytet Medyczny), dr hab. Piotr Adamowicz (Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie), dr hab. Jacek Sein Anand (Gdański Uniwersytet Medyczny), dr hab. Ireneusz Sołtyszewski (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie), mgr Ewa Tomczak (Gdański Uniwersytet Medyczny).